

Judikatūras krājums

Lieta T-747/17

Union des Ports de France – UPF
pret
Eiropas Komisiju

Vispārējās tiesas (sestā palāta) 2019. gada 30. aprīļa spriedums

Valsts atbalsts – Atbrīvojuma no uzņēmumu ienākuma nodokļa shēma, ko Francija īstenojusi par labu savām ostām – Lēmums, ar kuru atbalsta shēma ir atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu – Pastāvošs atbalsts – Saimnieciskās darbības jēdziens – Pienākums norādīt pamatojumu – Konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm – Labas pārvaldības princips

1. *Prasība atcelt tiesību aktu – Fiziskas vai juridiskas personas – Tiesību akti, kas šīs personas skar tieši un individuāli – Komisijas lēmums, ar kuru konstatē atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu un uzdod tā atcelšanu – Profesionālas apvienības tās biedru interešu aizsardzībai un pārstāvībai prasība – Pieņemamība – Nosacījumi – Vienlaicīgi celtas locekļu prasības – Apvienības prasības nepieņemamība (LESD 263. panta ceturrtā daļa)*

(skat. 20.–26. punktu)

2. *Prasība atcelt tiesību aktu – Fiziskas vai juridiskas personas – Tiesību akti, kas šīs personas skar tieši un individuāli – Komisijas lēmums, ar kuru konstatē atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu un uzdod tā atcelšanu – Prasība, ko ir iesniegusi profesionāla apvienība tajā ietilpstošo uzņēmumu biedru interešu aizsardzībai un pārstāvībai, kas ir identificējami lēmuma pieņemšanas brīdī un kuri pieder ierobežotam tirgus dalībnieku lokam – Pieņemamība (LESD 263. panta ceturrtā daļa)*

(skat. 27. un 33.–43. punktu)

3. *Valsts atbalsts – Jēdziens – Atbrīvojuma shēma uzņēmumu ienākumu nodoklim, ko piemēro ienākumiem no saimnieciskās darbības tirgus dalībniekiem, kas veic savas darbības ostu nozarē – Iekļaušana (LESD 107. panta 1. punkts)*

(skat. 48.–57. punktu)

4. *Konkurence – Savienības tiesību normas – Adresāti – Uzņēmumi – Jēdziens – Tirgus dalībnieki, kas veic savas darbības ostu nozarēs un kas īsteno publiskās varas prerogatīvas – Tādu saimniecisko darbību veikšana, kas ir nošķiramas no publiskās varas prerogatīvu īstenošanas – Iekļaušana*
(LESD 107. panta 1. punkts)

(skat. 61.–70. un 80.–87. punktu)

5. *Valsts atbalsts – Pārbaude, ko veic Komisija – Lēmums uzsākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto formālo izmeklēšanas procedūru – Komisijas nostājas izmaiņas pēc procedūras pabeigšanas – Atšķirības starp lēmumu par procedūras uzsākšanu un galīgo lēmumu – Pielaujamība – Nosacījumi – Grozījumu neesamība faktos vai uzsākšanas lēmumā konstatēto faktu juridiskajā kvalifikācijā*
(LESD 108. panta 2. punkts)

(skat. 75.–79. punktu)

6. *Valsts atbalsts – Pastāvošs un jauns atbalsts – Pārbaude, ko veic Komisija – Iepriekšējās izskatīšanas stadija un stadija, kas balstīta uz sacikstes principu – Pastāvoša atbalsta shēma – Dalībvalsts atteikšanās noteikt Komisijas piedāvātos lietderīgos pasākumus iepriekšējās izskatīšanas stadijas laikā – Komisijas lēmums uzsākt formālu izmeklēšanas procedūru – Pierādīšanas pienākuma par atbalsta shēmas saderības ar iekšējo tirgu pārvešana – Neesamība*
(LESD 108. pants; Padomes Regulas 2015/1589, 21., 22. un 23. pants)

(skat. 122.–128. punktu)

7. *Valsts atbalsts – Aizliegums – Atkāpes – Atbalsts, kuram var piemērot LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzēto atkāpi – Atbalsts, kas atbilst transporta koordinācijas vajadzībām LESD 93. panta izpratnē – Darbības atbalsts – Izslēgšana – Izņēmumi*
(LESD 93. pants un 107. panta 3. punkta c) apakšpunkts; Komisijas paziņojums 2004/C 13/03)

(skat. 131.–137. punktu)

8. *Valsts atbalsts – Pārbaude, ko veic Komisija – Pastāvoša atbalsta shēma – Komisijas rīcības brīvība – Labas pārvaldības princips – Pienākums ievērot pienācīgu rūpību un objektivitāti – Apjoms – Pienākums uzsākt procedūras par valsts atbalstu saistībā ar līdzīgām shēmām, kas ir spēkā citās dalībvalstīs – Neesamība*
(LESD 108. panta 2. punkts; Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. pants)

(skat. 157.–165. punktu)

Rezumējums

Spriedumā *UPF/Komisija* (T-747/17), kas tika pasludināts 2019. gada 30. aprīlī, Vispārējā tiesa noraidīja kā nepamatotu *Union des ports de France (UPF)* celto prasību atcelt Komisijas

2017. gada 27. jūlija lēmumu¹, ar kuru Francijas īsteno tā shēma par atbrīvojumu no uzņēmumu ienākumu nodokļa par labu tās ostām tika atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, ņemot vērā līguma noteikumus par pastāvošām atbalsta shēmām², un ar kuru šo shēmu tika pieprasīts atcelt attiecībā uz nākotni.

Apstrīdētajā lēmumā, kas tika pieņemts pēc 2013. gadā veiktās izmeklēšanas visās dalībvalstīs, lai iegūtu kopskatu par to ostu darbību un nodokļiem, ir konstatēts, ka pasākums, ar ko no uzņēmumu ienākuma nodokļa atbrīvo tirgus dalībniekus, kas darbojas ostu nozarē, ir pastāvoša atbalsta shēma, kas nav saderīga ar iekšējo tirgu. Līdz ar šo lēmumu ir uzdots atcelt šo pasākumu un tā saņēmēju saimnieciskās darbības ienākumiem piemērot uzņēmumu ienākuma nodokli no nākamā nodokļu gada sākuma, skaitot no šī lēmuma pieņemšanas dienas.

Vispārējā tiesa vispirms nosprieda, ka, lai gan apstrīdētais lēmums nerada tiesiskas sekas attiecībā uz atbalsta shēmas saņēmējiem, kamēr Francijas iestādes nav pieņēmušas īstenošanas pasākumus, tomēr *UPF* kā profesionālai apvienībai savu biedru interešu aizsardzībai un pārstāvībai ir tiesības iesniegt prasību par apstrīdēto lēmumu, ja vien tās biedri nav cēlušies prasības atsevišķi. Šajā ziņā Vispārējā tiesa konstatē, ka visi *UPF* biedri ir ostas vai lielās Francijas ostas, vai tirdzniecības kameras, kas ir šo ostu pārvaldītājas, kam ir tikusi likumīgi piemērota atbrīvojuma shēma. Turklāt, tā kā minētie biedri ir publisko tiesību juridiskas personas, kas ir dibinātas ar dekrētu, un kuru izveide nav saistāma ar privātu iniciatīvu, tie pieder ierobežotam tirgus dalībnieku lokam, kas bija identificējami apstrīdētā lēmuma pieņemšanas brīdī un tie var atsaukties uz savu pastāvošās atbalsta shēmas faktisko saņēmēju statusu.

Vispārējā tiesa tomēr nosprieda, ka apstrīdētajā lēmumā nav pieļauta neviena kļūda tiesību piemērošanā un noraidīja visus *UPF* izvirzītos iebildumus, tostarp iebildumus par to, ka Komisija esot pieļāvusi kļūdas vērtējumā par Francijas ostu darbību saimniecisko raksturu un to kvalificēšanu par uzņēmumiem. Vispārējā tiesa tādejādi konstatēja, ka no apstrīdētā lēmuma skaidri izriet, ka tas attiecas vienīgi uz atbrīvojuma saņēmēju saimnieciskajām darbībām un ka vienīgi attiecībā uz šīm darbībām tie tika uzskatīti par uzņēmumiem. Vispārējā tiesa arī uzskata par pamatotu vērtējumu, ka darbības, ko Francijas ostas veica ārpus to publiskās varas uzdevumiem, kā piemēram, jūras satiksmes uzraudzība un drošības nodrošināšana, vai pretpiesārņojuma uzraudzība, bija saimnieciska rakstura. Tas vien, ka vienībai piemīt publiskās varas prerogatīvas, lai izpildītu daļu no tās darbībām, pats par sevi neliedz to kvalificēt par uzņēmumu attiecībā uz pārējām tās saimnieciskajām darbībām. Turklāt, ja vienības saimniecisko darbību var nodalīt no tās publiskās varas prerogatīvām, tad attiecībā uz šo darbību daļa tā ir kvalificējama par uzņēmumu.

Vispārējā tiesa turklāt nosprieda, ka Komisija nav pieļāvusi nekāda veida kļūdu vērtējumā par nosacījumiem saistībā ar konkurences izkropļojumiem un tirdzniecības starp dalībvalstīm ietekmēšanu. It īpaši tā konstatē, ka, pat ja pieņemtu, ka atsevišķu salu ostu vai aizjūras ostu individuālās situācijās varētu atklāties, ka šie nosacījumi nav izpildīti, valsts atbalsta gadījumā šī pārbaude ir jāveic dalībvalstij atbalsta atgūšanas vai vēlākā stadijā, ievērojot lojālas sadarbības principu starp minēto dalībvalsti un Komisiju.

Vispārējā tiesa turklāt uzskata, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdas pastāvoša atbalsta pārbaudes procedūrā, uzliekot pienākumu Francijas iestādēm pierādīt, ka atbrīvojuma no nodokļiem pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Vispārējā tiesa šajā ziņā norāda, ka nepastāv nekādu

¹ Komisijas Lēmums (ES) 2017/2116 (2017. gada 27. jūlijs) par atbalsta shēmu SA.38398 (2016/C, ex 2015/E), ko īstenojusi Francija – Nodokļu piemērošana ostām Francijā (OV 2017, L 332, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

² LESD 107. panta 1. punkts.

iemeslu, lai formālās pārbaudes procedūras stadijā nošķirtu jaunam atbalstam un pastāvošam atbalstam piemērojamo procedūru, ne arī, lai uzskatītu, ka pierādīšanas pienākums būtu pārnestis attiecībā uz pārbaudi par pastāvoša atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu.

Visbeidzot, Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija nav pārkāpusi labas pārvaldības principu, jo tās ir uzsākusi pārbaudes tikai pret trim dalībvalstīm, tajā pašā laikā tā nav neko uzsākusi pret tām dalībvalstīm, uz ko attiecās tās 2013. gada izmeklēšana, kas bija atzinušas, ka tās savām ostām ir piemērojušas nodokļu shēmas ar atkāpēm no vispārējā tiesiskā regulējuma. Vispārējā tiesa tostarp konstatē, ka objektivitātes pienākums nevar saistīt Komisiju tādējādi, ka tai būtu vienlaicīgi jāveic izmeklēšanas vai jāpieņem saistoši lēmumi saistībā ar valsts atbalsta procedūrām. Turklāt varbūtēja dalībvalsts izdarīta tāda pienākuma neizpilde, kas tai ir uzlikts ar līgumu, nevar tikt attaisnota ar to, ka arī citas dalībvalstis neizpildot šo pienākumu.